

עת"א 1717/12/21 - משה כהן גמליאל נגד מדינת ישראל

בית המשפט המחוזי בירושלים בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

עת"א 1717-12-21 גמליאל נ' מדינת ישראל
תיק חיצוני:

לפני העותרים נגד המשיבה	כבוד השופט דוד גדעוני	משה כהן גמליאל
		מדינת ישראל

פסק דין

לפני עתירת אסיר נגד החלטה מיום 28.10.21 בדבר הפסקת עבודות שירות שהוטלו על העותר ועל ריצוי יתרת עונשו במאסר.

רקע

- ביום 10.12.20 נדון העותר בבית משפט השלום בירושלים לעונש מאסר לריצוי בעבודות שירות לתקופה של 45 ימים (ת"פ (שלום י-ם) 18389-10-15, כבוד השופט ד' גבאי ריכטר). בגזר הדין, שניתן במעמד העותר, נקבע כי על העותר להתייצב לריצוי עבודות השירות ביום 31.1.21 תוך שהובהר לעותר כי אם לא יעמוד בדרישות הממונה ניתן יהיה "להפקיע את העבודות לטובת מאסר בפועל".
- מתגובת המשיבה ומהמסמכים שצורפו לה עולה התמונה הבאה (ההפנייה לנספחים היא לנספחי תגובת המשיבה, העותר לא חלק על עיקר האמור):
- העותר שובץ לכתחילה להעסקה בקהילת "רטורנו". העותר התייצב לתחילת ריצוי עונשו באיחור ורק ביום 8.2.21 (נספח ב'). במעמד זה הוסברו לו הכללים וההנחיות והוא אף חתם על מסמך מתאים (שם).
- לאחר מכן **חדל העותר מריצוי עונשו** ולא התייצב לביצוע העבודות (במהלך חודש פברואר 2021 התייצב ליום **עבודה אחד בלבד** ונרשמו לו 14 ימי היעדרות ללא אישור, טבלת נוכחות בגדרי נספח י"ד).
- ביום 4.3.21 התקיימה שיחה טלפונית עם העותר במהלכה התבקש להגיע לשיחת בירור בבאר שבע לאור היעדרותו הארוכה. העותר הגיב בזלזול ובצעקות, הודיע שלא יגיע "ותעשו מה שאתם רוצים" (תרשומת בגדרי נספח

- י"ד). ביום 7.3.21 התקיימה שיחת ברור עם העותר בו הובהרו לו פעם נוספת הכללים והוא התחייב להתחיל בריצוי עונשו כנדרש (תרשומת בגדרי נספח י"ד, בתיעוד המתייחס ליום 14.3.21, וכן הפירוט בנספח ה').
6. ביום 9.3.21 התייצב העותר למקום העבודה באיחור, בשעה 09:00 ולא ב-08:00 כנדרש ולאחר שהוער לו על כך החל לקלל את המפקח (תרשומת בגדרי נספח י"ד).
7. ביום 14.3.21 התקיימה לעותר שיחת ברור נוספת אצל אחראית השלוחה. העותר הודה כי קילל את המפקח וטען כי אינו מסתדר איתו. הובהר לו שוב כי הוא נדרש לנהוג לפי הכללים. האחראית התרשמה כי גם במהלך השיחה התנהל העותר באופן קולני, כי הוא מאד מתקשה לקבל מרות וסמכות ואינו מקשיב להסברים (סיכום השיחה - נספח ג', וכן תרשומת בגדרי נספח י"ד).
8. על מנת לסייע לעותר הוחלט להעבירו למקום תעסוקה אחר, להבנתי בקרית מלאכי, תחת מפקח אחר ו"תוך אזהרה". בד בבד זומן העותר לשימוע לפני הפסקה מינהלית של עבודות שירות ליום 5.5.21 תוך שהובהר לעותר כי אם יגיע למקום התעסוקה החדש והמפקח ימליץ על תפקודו, יבוטל השימוע (נספח ג', נספח ד' - הזימון לשימוע בחתימת ידו של העותר, וכן התיאור בנספח ה').
9. העותר **לא התייצב** לעבודה במקום התעסוקה החדש בלא אישור ובלא שדיווח על כך (נרשם כי העותר לא ביצע **ולו יום עבודה אחד בפועל** במהלך החודשים מרץ-אפריל 2021, טבלת נוכחות בגדרי נספח י"ד; ראו תרשומות מתאריכים 22.3.21, 5.4.21 ו-12.4.21 בדבר ההיעדרויות וכן תגובת העותר בדבר קשיים להגיע למקום התעסוקה, וכי יתייצב).
10. ביום 5.5.21 נערך לעותר שימוע. העותר התייצב לשימוע בעצמו וללא עורך דין. בשימוע צוין כי העותר לא התייצב למקום התעסוקה החדש. העותר טען כי האשם אינו בו והעלה טענות שונות. חרף ההתרשמות כי מדובר במי שעושה דין לעצמו, מתבצר בעמדתו וממשיך לדבר באורח בוטה, לפנים משורת הדין ונוכח הצהרת העותר כי הוא מעוניין להמשיך בריצוי עונשו ומבטיח לנהוג כנדרש, ניתנה לעותר הזדמנות נוספת במקום העסקה נוסף. לצד זאת נקבע לעותר מועד חדש לשימוע ליום 16.6.21 והובהר כי ככל ולא ינהג בהתאם לכללים יינקטו הליכים להפסקה מינהלית של עבודות השירות (נספח ה').
11. העותר שובץ למקום העסקה אחר, בירושלים. העותר התייצב למקום העבודה **ליומיים בלבד** (ראו טבלת נוכחות בגדרי נספח י"ד בה נרשמה התייצבות ליומיים במהלך חודש מאי 2021 ואי התייצבות כלל במהלך חודש יוני 2021). נעשו ניסיונות לא מעטים לברר עם העותר את סיבת היעדרותו. לעיתים לא ענה. לעיתים נתן הסברים כאלה אחרים ("קם הפוך" "לא מרגיש טוב", אירוע משפחתי וכיו"ב). לעיתים הבהיר שאין בכוונתו להגיע לעבודה בירושלים (תרשומות שיחות בין 10.5.21 ל- 3.6.21 בגדרי נספח י"ד).
12. ביום 16.6.21 נערך שימוע נוסף לעותר. העותר לא התייצב לשימוע. השימוע התקיים בהעדרו ובסופו נמצא כי

העותר לא השכיל לנצל הזדמנויות רבות שניתנו לו ואין מנוס מלהמליץ על הפסקה מינהלית בעניינו (נספחים ו'ז').
ביום 4.7.21 החליטה גונדר איילה חיים, ראש אגף האסיר, על הפסקת עבודות השירות והודעה על כך נשלחה
לעותר (נספחים ח'ט').

13. על החלטה זו הגיש העותר עתירת אסיר (עת"א 53080-07-21, **העתירה הקודמת**). בעתירה הקודמת טען כי
לא זומן לשימוע כדין. בפסק הדין מיום 11.8.21 קבע בית המשפט (כבוד השופטת ח' זנדברג) כי "הגם שאכן
קיימים קשיים לא מבוטלים בהתנהלות העותר, לפני משורת הדין נוכח החשיבות שבקיומו של שימוע, שהוא חלק
מזכות הטיעון הנתונה לכל אדם, ולאחר ששמעתי את דברי בא כוח העותר, ואת התחייבותו של העותר להגיע
לשימוע שייקבע הפעם, אני מקבלת את העתירה במובן זה שלעותר תינתן הזדמנות נוספת לטעון את טענותיו
באמצעות בא כוחו במסגרת שימוע" (נספח י').

14. ביום 6.10.21 נערך לעותר, פעם נוספת, שימוע. העותר התייצב לשימוע יחד עם באת כוחו (שטענה שקיבלה את
הייצוג אך סמוך לפני כן; בדיון לפני הובהר כי לא על כך נסבה העתירה, ע' 1, ש' 13-14). ב"כ העותר טענה כי
העותר עבד מספר ימים מעבר למה שצוין, ביקשה לשבצו לעבודה בירושלים תוך התחייבות לעבודה רציפה עד
לחתימת ראש אגף האסיר. מנגד צוין כי העותר עבד שלושה ימים בלבד וכי לא ניצל את אין ספור ההזדמנויות שניתנו
לו. כן צוין כי "במעמד השימוע לא הביע [העותר] כל מוטיבציה לריצוי המשך העונש שהושת עליו" (נספח י"ב, וראו
התרשומת בס' 8 "שימועים" בגדרי נספח י"ד).

15. לטענת העותר, לאחר השימוע שובץ למקום עבודה מתאים והתייצב בו מדי יום לשביעות רצון האחראים. לטענת
המשיבה, גם לאחר השימוע ובתקופה שעד להחלטה בדבר הפסקה מינהלית נעדר העותר ימים רבים ללא אישור
(ראו טבלת נוכחות בגדרי נספח י"ד בה נרשם כי העותר התייצב לארבע ימי עבודה בלבד במהלך חודש אוקטובר
2021 וכי ביתר הימים נעדר ללא אישור).

16. ביום 28.10.21 החליטה ראש אגף האסיר, פעם נוספת, על הפסקת עבודות השירות של העותר (נספח י"ג).

17. על כך הוגשה העתירה שלפניי.

תמצית טענות העותר

18. בעתירה טען העותר, בין היתר, לאחר השימוע האחרון מיום 5.10.21 התייצב לריצוי עונשו מדי יום ולשביעות רצון
המעסיק וכי בנסיבות אלה אין הצדקה להפסקת עבודות השירות וההחלטה להפסיקן אינה סבירה גם אם בתחילת
הדרך "היתה התנהלות מורכבת" מצד העותר. כן נטען שהעותר הוא מאוים ונראה שניסה להסביר בכך את
התנהלותו בכל הנוגע לעבודות השירות קודם לשימוע האחרון.

19. המשיבה חלקה על טענות העותר והציגה, בין היתר, את התשתית העובדתית כפי שפורטה לעיל.

20. דיון בעתירה התקיים היום לפניי. בדיון התייחסו הצדדים גם לביצוע העבודות לאחר השימוע האחרון.

דיון והכרעה

21. נקודת המוצא לדיון היא כי החלטה בדבר הפסקת עבודות שירות והמשך נשיאת עונש המאסר בין כותלי הכלא נתונה לביקורת שיפוטית, אך היקפה של זו מוגבל לבחינת סבירות ההחלטה. כפי שנפסק "הלכה היא כי בבוא לבחון החלטה בדבר הפסקה מינהלית של עבודות שירות לא יחליף בית המשפט את שיקול דעתה של הרשות בשיקול דעתו שלו, ובחינתו מתמצית בשאלה האם חרגה ההחלטה ממתחם הסבירות" (ראו, למשל, רע"ב 2334/11 **בן דוד נ' מדינת ישראל**, בפסקה 5 להחלטת כבוד השופטת (כתוארה אז) א' חיות וההפניות שם (2.5.2011); רע"ב 618/08 **שפובלוב נ' מדינת ישראל**, בפסקה 5 להחלטת כבוד השופטת ע' ארבל (20.2.2008)).

22. התמונה העולה היא כי ההחלטה בעניינו של העותר לא חרגה ממתחם הסבירות וכי נסמכה על תשתית עובדתית ניאונה. העותר לא ביצע את עבודות השירות כפי שהוטלו עליו. לכתחילה לא התייצב במועד שנקבע לו. העותר לא התייצב באורח ממשי לריצוי עבודות השירות. התייצבותו היתה דלה, מזערית. פעם אחר פעם נעדר בלא אישור. הלכה למעשה לא התייצב אלא לימים ספורים, פחות מעשרה, במשך קרוב לשנה. העותר התנהל באורח בוטה ומזלזל תוך שהותיר רושם שאינו מגלה מוטיבציה לריצוי העונש שהוטל עליו. תמונת הדברים נתמכת בבירור בדוחות ובתרשומות שהוצגו. כידוע, "היעדרויות מעבודה, איחורים או אי-ביצוע המשימות במסגרת העבודה, עלולים להביא להמרת העונש למאסר מאחורי סורג ובריח" (רע"ב 7441/19 **גוטמן נ' מדינת ישראל**, בפסקה 9 להחלטת כבוד השופט ד' מינץ (11.11.2019)). לעותר נערכו מספר שיחות בירור. הדברים הובהרו לו שוב ושוב. ניתנו לו פעם אחר פעם הזדמנויות לתקן את דרכיו, הן על ידי המשיב הן בעקבות פסק הדין בעתירה קודמת שהגיש. נעשו ניסיונות לסייע לו. מקום התעסוקה שונה מספר פעמים. אלא שהעותר לא השכיל לנצל את ההזדמנויות שניתנו לו ולא הביא עצמו לביצוע העבודות כנדרש. המסקנה היא שההחלטה נסמכת על תשתית עובדתית הולמת ונראה כי התקבלה על יסוד טעמים ענייניים אותם מוסמכת הרשות להביא במניין שיקוליה.

23. אף אין לקבל את טענת העותר כי לאחר השימוע האחרון שנערך ביום 5.10.21 בעקבות פסק הדין בעתירה הקודמת הוא התייצב לריצוי עונשו מדי יום ולשביעות רצון הממונה. הטענה הועלתה באורח סתמי. היא עומדת מול התשתית הראייתית המינהלית שהובאה שממנה עולה כי גם בתקופה המדוברת לא חזר בו העותר מסורו ונעדר ימים רבים, למעשה מרבית הימים, ללא אישור (ראו, כאמור לעיל, טבלת נוכחות בגדרי נספח י"ד בה נרשם כי העותר התייצב לארבע ימי עבודה בלבד במהלך חודש אוקטובר 2021 וכי ביתר הימים נעדר ללא אישור). טענות העותר בהקשר זה בדיון היו אף הן מוקשות. לכתחילה נטען כי העותר עבד באורח מלא מדי יום בכל ימי חודש אוקטובר שלאחר השימוע. משהוצג לעותר כי מהרישומים עולה שעבר 4 ימים בלבד לכל אורך החודש הסביר לפתע כי שובץ לראשונה לעבודה רק ביום 25.10.21, היינו רק לקראת סוף החודש. משהוצג לו כי גם טענה זו אינה מתיישבת עם הרישומים לפיהם שובץ עוד קודם לכן וכבר ליום 6.10.21 במקום אחר (כעולה מנספח י"ד) - היינו כי שובץ

להתייצבות יום לאחר השימוע - טען עתה כי נאמר לו בעל פה שלא להתייצב באותו המקום. טענות משתנות אלה, שלא הועלו לכתחילה בעתירה, ושהועלו ללא כל תמיכה או בסיס, מקימות קושי. הן אינן מתיישבות עם הרישומים שהוצגו על ידי המשיב בדבר המשך היעדרות משמעותיות ללא אישור. בסופו של יום לא הונחה תשתית ממשית לכך שהעותר שינה דרכיו, ומכל מקום הטענות להתייצבות של מספר ימים אינן נושאות משקל כזה שבכוחו לשנות מתמונת ההתנהלות הכוללת ביחס לעותר.

24. העותר העלה, אף שבשפה רפה, טענות ביחס להיותו מאוים וטען כי בכך יש כדי להסביר את התנהלותו מתחילת הדרך. לא הונחה תשתית כלשהי לקשר בין המאיומות הנטענת לבין אי יכולת העותר לבצע את העבודות כנדרש. טענת העותר אינה עולה בקנה אחד עם התחייבותו של העותר, פעם אחר פעם, להתייצב למקום העבודה בו שובץ כנדרש. היא אינה מתיישבת גם עם הסברים שונים שנתן שוב ושוב כאשר נדרש לפשר אי התייצבותו (למשל, בפסקה 11 לעיל וההפניות שם). הטענה אף אינה מתיישבת עם בקשת באת כוחו של העותר בשימוע האחרון להחזרתו לעבודה דווקא בירושלים. נוכח כלל האמור - גם בטענה זו אין לשנות. העותר טען עוד כי אין הצדקה לכך שירצה מאסר בפועל נוכח פרק זמן הקצר לריצוי - לטענתו כעשרים ימים. אלא שפרק הזמן שנותר לריצוי נגזר מהעונש שהוטל על העותר לכתחילה - 45 ימי עבודות שירות. ודוק; אין מדובר במי שריצה את חלקן הארי של עבודות שירות ללא דופי ולא נותר לו אלא המעט שבמעט שביחס לכך מעד. היפוכם של דברים. מדובר במי שכשל לאורך כל הדרך ושבמשך קרוב לשנה לא ריצה במצטבר אלא ימים ספורים. ממילא, ונוכח התנהלות העותר, אין בטענה זו כדי להצדיק התערבות בהחלטה.

25. כידוע "עבודות שירות אינן בגדר "תכנית כבקשתך", בבחינת ברצותו ירצה וברצותו ייעדר" (רע"ב 8076/20 עוויס נ' מדינת ישראל שירות בתי הסוהר בפסקה 5 להחלטת כבוד השופט י' עמית (25.11.20)). כפי שנפסק לא אחת "ריצוי העונש בעבודות שירות הינו פריבילגיה הניתנת בידו של הנידון ומהווה חלופה בעלת אופי שיקומי, תחת המאסר בפועל. נידון אשר התנהלותו מלמדת עליו כי אינו נוטל בשתי ידיו ברצינות ובאחריות את ביצוען של עבודות השירות מסתכן באובדן הפריבילגיה האמורה" (רע"ב 8430/09 אברג'יל נ' מדינת ישראל בפסקה 11 להחלטת כבוד השופט ע' ארבל (3.1.10)). משהעותר בחר שלא לקיים את המוטל עליו, לאורך זמן, וחרף הזדמנויות שניתנו לו, אין לו להלין אלא על עצמו ואין עילה להתערב בהחלטה.

סיכום ותוצאה

26. נוכח כל האמור - העתירה נדחית.

27. העותר יתייצב לריצוי עונש המאסר ביום 23.1.22 בשעה 12:00 בבית המעצר ניצן, כשברשותו תעודת זהות או דרכון.

28. המזכירות תמציא לצדדים.

ניתן היום, ד' שבט תשפ"ב, 06 ינואר 2022, בהעדר הצדדים.